

Výjezdní seminář z obchodního práva

Obchodněprávní judikatura včera, dnes... a zítra?

25. - 27. dubna 2014

Výklad právních jednání

Lukáš Mach

4. ročník PF UK

1. Úvod a cíl práce

Ve své práci se věnuji problematice výkladu právních jednání, a to systematicky od obecného základu po konkrétní příklady, vše s přihlédnutím ke třem judikátům, které jsou pro dotčené téma významné. Práce je rozdělena na tři části. První část se věnuje obecně výkladu právních norem, právních úkonů a právních jednání a nastiňuje rozdílný přístup k vůli a jejímu projevu v dotčených předpisech. Druhá část pojednává o relevantní judikatuře rozvádějící zákonná ustanovení. Ve třetí závěrečné části řeším judikaturu ve světle nové právní úpravy a její budoucí kontinuitu či diskontinuitu.

2. Právní jednání a jeho výklad

2.1. Obecně k výkladu

Kontinentální typ právní kultury, do něž spadá též český právní řád, se vyznačuje zejména důrazem na psané právo¹. Je pro něj typické, že zákonodárce formuluje normy natolik obecně, aby mohly být aplikovány na konkrétní případy řešené soudy ex post². Takový systém ovšem vede nevyhnutelně i k situacím, kdy se na konkrétní případ přímo nevztahuje žádné zákonné ustanovení. Tyto takzvané mezery v zákoně³ soud vyplňuje výkladem⁴.

Fakt, že byla úprava výkladu právních jednání v civilním kodexu dosti útlá, vedl k reálné potřebě tato ustanovení konkretizovat a dále definovat. Soudy si vždy musí odpovědět na otázku, jaké normy na konkrétní právní úkon aplikovat, dospět k jistotě o obsahu právního jednání. Takového cíle lze dosáhnout interpretací, ovšem nutně vyvstává otázka, zda vůle stran v době sporu odpovídá jejich vůli při sjednání smlouvy. Úkolem soudu je právní úkon vyložit způsobem, který co nejpřesněji odpovídá původní intenci stran⁵.

Vyšší soudy, a především pak ty nejvyšší, vedle samotné aplikace zákonných ustanovení a výkladu právních jednání působí silou své autority a fakticky tak do budoucna významně ovlivňují rozhodovací praxi nižších soudů⁶, proto se dále v práci zaměřím na tři významné okruhy judikátů, které otázku výkladu právních jednání významně formovaly.

2.2. Právní jednání a právní úkon

¹ GERLOCH. Teorie práva, 6. Vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. 310 s. ISBN 978-80-7380-454-1. s. 106.

² PELIKÁNOVÁ. I. Obchodní právo. I. díl. Praha: ASPI, a.s., 2005, 460 s. IBSN 80-7357-062-9. s. 139.

³ KNAPPOVÁ, ŠVESTKA, DVOŘÁK a kol. Občanské právo hmotné. Svazek 1. 4. Vydání. Praha: ASPI, 2005, 523 s. ISBN 80-7357-127-7. s. 117.

⁴ DVOŘÁK, J., ŠVESTKA, J., ZUKLÍNOVÁ, M. a kol. Občanské právo hmotné. Svazek 1. Díl první: Obecná část. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013, 432s. IBSN 978-80-7478-326-5. s. 120.

⁵ PELIKÁNOVÁ. I. Obchodní právo. Obligační právo – komparativní rozbor. 4. díl. Praha: ASPI, a.s., 2009, 369 s. IBSN 978-80-7357-428-4. s. 167.

⁶ DVOŘÁK, J., ŠVESTKA, J., ZUKLÍNOVÁ, M. a kol., 2013, op. cit., s. 121.

Rekodifikace soukromého práva s sebou přinesla vedle jiného četné terminologické změny s dosahem pro celý právní řád. Vzkřísila mnoho archaických pojmů a definovala jim zákonný význam⁷, resp. přiřadila výrazům stávajícím význam nový, například dalekosáhlou změnou pojmu věci v právním smyslu⁸. Taková změna se dotkla též právního jednání, které dnes přejímá obsah někdejšího právního úkonu⁹. (Právní) jednání mělo ve staré úpravě své místo vedle opomenutí jako jeden z možných projevů vůle, kterým se činí právní úkon¹⁰. Právní úkon byl Nově je institut právního jednání pojat značně šíře, tedy jako veškeré konání, jakož i opomenutí¹¹, které vyvolává právní následky, které jsou v něm vyjádřeny, jakož i právní následky plynoucí ze zákona, dobrých mravů, zvyklostí a zavedené praxe stran¹². Definice obsažená v novém občanském zákoníku v zásadě reflektuje široké doktrinní pojetí právního jednání jako jedné ze čtyř základních právních skutečností¹³, stejně jako se snaží o návrat a kontinuitu s tradičním právnickým pojmoslovím od dob Obecného občanského zákoníku rakouského z roku 1811¹⁴.

2.3. Výklad právních úkonů dle starého občanského zákoníku

Problematika výkladu právních úkonů byla před rokem 2014 upravena podvojně, přičemž v obecné rovině ji řešil občanský zákoník z roku 1964¹⁵. Speciální úpravu pro závazkové vztahy mezi podnikateli pak obsahoval obchodní zákoník z roku 1991¹⁶.

Obecný princip soukromého práva pro výklad právních úkonů byl omezen na dvě základní ustanovení obsažená v § 35 odst. 2 a 3 starého občanského zákoníku.

Odstavec 2 říká, že právní úkony vyjádřené slovy je třeba vykládat nejenom podle jejich jazykového vyjádření, ale zejména též podle vůle toho, kdo právní úkon učinil, není-li tato vůle v rozporu s jazykovým projevem.

Odstavec 3 pak že právní úkony vyjádřené jinak než slovy se vykládají podle toho, co způsob jejich vyjádření obvykle znamená. Přitom se přihlíží k vůli toho, kdo právní úkon učinil, a chrání se dobrá víra toho, komu byl právní úkon určen.

Základním principem výkladu právních úkonů je prioritnost upřednostnění výkladu, který se vyslovuje pro platnost tohoto úkonu¹⁷. Na speciální případy se přednostně aplikují zvláštní

⁷ FELIX, Roman; VOJTEK, André. 74841. Návrh nového občanského zákoníku v kontextu 21. Století [online]. EPRAVO.CZ, 2011 [cit. 12. 4. 2014]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/navrh-noveho-obcanskeho-zakoniku-v-kontextu-21-stoleti-74841.html>

⁸ Ministerstvo spravedlnosti ČR, Změna chápání pojmu věc [online]. Nový občanský zákoník [cit. 12. 4. 2014]. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/vecna-prava/konkretni-zmeny/zmena-chapani-pojmu-veci/>

⁹ DVOŘÁK, J., ŠVESTKA, J., ZUKLÍNOVÁ, M. a kol 2013 op. cit., s. 156.

¹⁰ Srovnej § 35 odst. 1 SOZ.

¹¹ Viz § 546 OZ.

¹² Viz § 545 OZ.

¹³ GERLOCH 2013 op. cit., s. 147.

¹⁴ Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

¹⁵ Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník.

¹⁶ Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník.

ustanovení. U spotřebitelských smluv je to § 55 odst. 3, podle něž platí v pochybnostech o významu spotřebitelských smluv ten výklad, který je pro spotřebitele příznivější. A dále, jak již bylo výše předesláno, platila pro obchodní styk zvláštní pravidla § 266 obchodního zákoníku.

2.4. Výklad právních úkonů dle obchodního zákoníku

Ze vztahu speciality a subsidiarity obchodního zákoníku k zákoníku občanskému¹⁸ i ze samotného názvu druhého dílu části třetí obchodního zákoníku, který zní „některá ustanovení o právních úkonech“ vyplývá, že tento předpis upravuje pouze odchylky nebo doplňky k úpravě obecné¹⁹. Tyto odchylky se projevují jak v samotném výkladu projevu vůle jednajícího, kdy v obchodních vztazích se takto vykládá, pokud byl nebo musel být znám úmysl jednajícího straně, které byl projev určen²⁰. V případech, kdy by projev vůle takto určit nešel, se vyloží podle významu, který by mu zpravidla přikládala osoba v postavení adresáta²¹. Výrazům používaným v obchodním styku se pak přikládá význam, který mají v těchto stycích obvykle²². Někdy může jít o aplikaci obecných zásad, často se ale jedná o otázku, jež je specifická pro určitou oblast obchodování. Pak se užije úvahy modelového obchodníka pohybujícího se v daném segmentu trhu²³. Dále je třeba brát ohled na všechny okolnosti, které souvisejí s projevem vůle, a to včetně jednání o uzavření smlouvy a praxe, kterou mezi sebou strany zavedly, jakož i následné chování stran²⁴. Pod tímto si je třeba představit nejen samotnou předsmělní korespondenci, ale též nejrozumnější reklamní materiály, náborové letáky nebo postoje dotčených stran v předešlém kontaktu. Pakliže projev vůle obsahuje výraz, který připouští různý výklad, je třeba jej vykládat k tíži strany, která takový výraz užila jako první²⁵. Nemusí ovšem jít jen o výraz, který byl prvně užit v jednání bezprostředně předcházející právnímu úkonu, nýbrž například o již zmíněné užití v reklamních nebo obdobných materiálech²⁶.

Pro interpretaci právních úkonů má význam též ustanovení § 265 obchodního zákoníku, které stanovuje, že výkon práva, který je v rozporu se zásadami poctivého obchodního styku nepoživá ochrany. Ustanovení je dále modifikováno § 267 odst. 1 obchodního zákoníku, který upravuje relativní neplatnost, které se může dovolat smluvní strana dotčená porušením výše zmíněné zásady.

¹⁷ NS sp. zn. 29 Cdo 2531/2005, ÚS sp. zn. I. ÚS 625/03

¹⁸ Viz § 2 odst. 2 OBZ.

¹⁹ POKORNÁ, J.; KOVAŘÍK, Z.; ČÁP, Z. a kol. Obchodní zákoník. Komentář. II. díl. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2009, s. 881. ISBN 978-80-7357-491-8. S. 1277.

²⁰ Viz § 266 odst. 1 OBZ.

²¹ Viz § 266 odst. 2 OBZ.

²² Tamtéž.

²³ POKORNÁ, J.; KOVAŘÍK, Z.; ČÁP, Z. a kol. 2009 op. cit., S. 1280.

²⁴ Viz § 266 odst. 3 OBZ.

²⁵ Viz § 266 odst. 4 OBZ.

²⁶ POKORNÁ, J.; KOVAŘÍK, Z.; ČÁP, Z. a kol. 2009 op. cit., S. 1281.

2.6. Výklad právních jednání dle občanského zákoníku

Nový občanský zákoník v zásadě přejímá ustanovení obchodního zákoníku s tím, že je lehce modifikuje. Dle nového občanského zákoníku se obsah právního jednání posuzuje podle svého obsahu²⁷. Při výkladu obsahu právního jednání se postupuje nejprve zjištěním úmyslu jednajícího, pakliže byl druhé straně znám nebo jí musel být znám²⁸. Teprve pakliže tento postup není možný, vyloží se právní jednání podle významu, který by projevu vůle přiložila obecně abstraktní osoba ve stejném postavení adresáta²⁹. Podobně připouští-li výraz různý výklad, vyloží se v pochybnostech k tíži toho, kdo jej užil jako první. Nově je stanovena přednost obchodních zvyklostí zachovávaných obecně před dispozitivními normami zákona³⁰. Konečně má-li být jednáním zastřeno jednání jiné, posuzuje se podle pravé povahy³¹.

2.6. Poměr vůle a projevu

Při interpretaci právního jednání vzniká otázka vnitřní vůle stran a jejího projevu navenek. Projevem vůle pak není jakékoliv jednání právního subjektu, nýbrž pouze chování, které takovou vůli záměrně deklaruje, je to jakási vůle projevit vůli³². Text smlouvy nemusí přesně obsáhnout, co chtěly strany vyjádřit. Co bylo vyjádřeno, je objektivně poznatelné a dáme-li tomuto projevu přednost, znamená to vyšší stupeň právní jistoty. Na druhou stranu je smlouva též zhmotněním určitého záměru stran a měla by odpovídat jejich společné vůli. Vůle je ale subjektivní a obtížně prokazatelná. Její prokázání je taktéž nelehké a její přednost by naopak vedla k nižší právní jistotě, ale vyšší pravděpodobnosti, že obsahem smlouvy bude skutečně to, co strany ujednat chtěly.

Starý občanský zákoník se přiklání k teorii projevu, kdy konečným a rozhodným je pro interpretaci jazykový projev. Kvůli se přihlíží jedině tehdy, pokud není s projevem v rozporu³³. Nejedná se o model čistě zastávající teorii projevu, ovšem zcela zřejmě k ní tíhne.

Obchodní zákoník se naopak kloní spíše k subjektivnímu pojetí, a to přednosti vůle před projevem³⁴, stanovuje ovšem též hranici subjektivního prvku, tedy že druhá strana o vůli spolukontrahenta věděla nebo musela vědět. Pokud tedy obě strany znaly vzájemně svou vůli uzavřít smlouvu a zároveň bylo dosaženo shody, má vůle přednost, jestliže je její projev

²⁷ Viz § 555 odst. 1 OZ.

²⁸ Viz § 556 OZ.

²⁹ Tamtéž.

³⁰ Viz § 558 odst. 2.

³¹ Viz § 555 odst. 2 OZ.

³² PELIKÁNOVÁ, I. 2013, op. cit. S. 170.

³³ Viz § 35 odst. 2 SOZ.

³⁴ Srov. § 266 odst. 1 OBZ.

jakkoliv nepřesný nebo dokonce kontradiktorní³⁵. Pokud ovšem takový výklad není možný, postupuje se podle konstrukce, jak by právní úkon vnímala obecně abstraktní osoba ve stejném postavení³⁶. Zde zákon přechází k objektivizaci kritéria, kdy již není zkoumáno, jak by projev chápala druhá strana, ale hodnotí se objektivně za účelem interpretace smlouvy k dosažení jejího cíle. K okolnostem souvisejícím s projevem vůle, zejména pak k následnému chování stran, je třeba poznamenat, že toto se zkoumá především z důvodu, že z něj mohou být patrné původní záměry stran.

Nový občanský zákoník vychází svou úpravou ze starého občanského, jakož i obchodního zákoníku. Na rozdíl od občanského zákoníku, který nahrazuje, klade větší důraz na hledisko skutečné vůle jednajících stran³⁷, čímž se tedy blíží obchodnímu zákoníku, z něž přebírá mnoho dalších ustanovení. Jako například přihlédnutí k příslušným okolnostem uzavření smlouvy, tedy k praxi zavedené mezi stranami nebo k předešlému a nově i následnému chování stran³⁸.

3. Relevantní judikatura

3.1. Obecně k rozhodovací praxi soudů

Vzhledem k tomu, že rozhodovací praxi soudů nelze chápat ve smyslu, že je jeden judikát schopen obsáhnout vše relevantní k dané problematice, uvádím dále vždy zásadní judikát, na základě kterého se rozvinula další rozhodovací praxe, která dotčené téma rozvedla a společně pak tvoří jakýsi souhrn řešení podobných právních otázek a následně několik vybraných rozhodnutí, která shrnují nebo modifikují právní názory soudů.

3.2. K výkladovým metodám a povinnosti soudu vykládat

Velmi důležitý význam pro veškerá budoucí rozhodnutí týkající se výkladu právních úkonů má rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 26. 11. 1998, sp. zn. 25 Cdo 1650/95, uveřejněný v časopise Právní rozhledy, ročník 1999, číslo 7, strana 386, který zmínil základní výkladové metody pro interpretaci právních úkonů.

Zmíněný spor se týkal smlouvy o dílo a problematického pojmu užitého v dodatku k této smlouvě, který upravoval cenu předmětného díla. Dodatek zněl tak, že v případě pozdního dodání díla má žalobce povinnost zaplatit smluvní pokutu ve výši 1% z hodnoty včas nedokončeného díla. Soud řešil výklad pojmu „hodnota včas nedokončeného díla“ a právní úkon označil za neplatný pro neurčitost, protože nebyla smluvní pokuta dána jednorázovou částkou ke dni porušení smluvní povinnosti. Navíc konstatoval, že pojem vykládají účastníci

³⁵ PELIKÁNOVÁ, I. 2013, op. cit. S. 173.

³⁶ Viz § 266 odst. 2 OBZ.

³⁷ Viz důvodová zpráva k NOZ.

³⁸ Viz § 556 odst. 2 OZ.

odlišně. Odvolací soud potvrdil rozsudek soudu prvního stupně s uvedením názoru, že pojem je možné vykládat i jinými způsoby a není úkolem soudu vysvětlovat, protože nelze nahrazovat nebo doplňovat vůli, která nebyla projevena.

Nejvyšší soud jako soud dovolací se pak zprvu zabývá předmětnými ustanoveními zákona, konkrétně § 35 odst. 2 starého občanského zákoníku a konstatuje, že je třeba vykládat právní úkony vyjádřené slovy nejen podle jazykového vyjádření, ale též podle vůle jednajícího, pakliže tato vůle není v rozporu s jeho projevem. Uvedené ustanovení dle soudu předpokládá, že o obsahu právního úkonu může vzniknout pochybnost a pro tento případ právě stanovuje výkladová pravidla, která ukládají soudu, aby takové pochybnosti odstranil.

K výkladovým prostředkům uvedl Nejvyšší soud metodu gramatickou, logickou a systematickou. Uvedením v tomto pořadí jim též přiřadil určitou posloupnost, kdy vyslovil názor, že prioritně je třeba užít první dvě metody, systematickou metodu až následně a subsidiárně. Při výkladu pomocí metody gramatické se vychází z pravidel gramatiky, morfologie a syntaxe a snaží se zjistit možný význam jednotlivých slov nebo pojmů. Logický výklad přistupuje pomocí zásad formální logiky s takzvanými logickými argumenty pro zjištění vzájemné návaznosti užitých pojmů. Výkladová metoda systematická je založena na srovnání vykládaného ustanovení s jinými ustanoveními a tedy jeho zařazení do kontextu. Výklad lze pak chápat doslovně, extenzivně či restriktivně. Při aplikaci v tomto konkrétním případě umožňujícím výklad sporného pojmu několika způsoby pak výše uvedené znamená, že vrchní soud měl přihlídnout k rozdílnosti pojmů pro označení ceny díla a sankčních ustanovení, čímž by zjistil, zda se neurčité vymezení pojmu týká celého díla nebo pouze pokuty, či snad dalšího blíže nespecifikovaného významu.

K tomu Nejvyšší soud dále řešil otázku skutečné vůle jednajících stran, přičemž podmínkou k jejímu přihlídnutí je, aby nebyla v rozporu s jazykovým zněním. K tomuto postupu se soud musí uchýlit i v případě, že účastníci právní úkon interpretují v průběhu jednání odlišně, neboť jejich zájmy a postoje již nemusí odpovídat postojům v době uzavření smlouvy.

Nejvyšší soud rozsudek odvolacího soudu zrušil a vrátil mu věc k dalšímu projednání.

3.2. K určitosti a srozumitelnosti právního jednání

Z hlediska řádné konkretizace předmětu plnění a jeho možné neplatnosti pro neurčitost či nesrozumitelnost je významný rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 6. 5. 2003, sp. zn. 29 Odo 166/2001.

Spor se týkal kupní smlouvy, podle které žalobkyně řádně a včas plnila, ale žalovaný neuhradil cenu zboží ve stanovené lhůtě splatnosti. Pro takový případ obsahovala smlouva ustanovení o smluvní pokutě ve výši 2% z kupní ceny za každý den prodlení. Soud prvního

stupně konstatoval, že taková výše smluvní pokuty se nepřičí dobrým mravům ani poctivému obchodnímu styku, nicméně využil svého práva modorce a snížil částku ve výroku na polovinu požadované částky.

Odvolací soud oproti soudu prvního stupně uzavřel, že písemná kupní smlouva je neplatná, jelikož účastníci si řádně nedohodili předmět plnění, jelikož v bodě 2. smlouvy bylo sjednáno, že předmětem kupní smlouvy je prodej řeziva nebo výrobků žalobkyně, specifikovaný na objednávce. Neměl však pochyb o tom, že účastníci uzavřeli kupní smlouvu ústně a že podle ní bylo následně plněno. V důsledku vyslovené neplatnosti kupní smlouvy sjednané v písemné formě je nutno dle odvolacího soudu mít za neplatné též ujednání o smluvní pokutě, které zanikne na základě akcesorického vztahu k závazku hlavnímu. Žalobkyni tak dle názoru odvolacího soudu právo na zaplacení smluvní pokuty nevzniklo.

Nejvyšší soud se pak zabýval otázkou platnosti smlouvy, jejíž předmět byl ujednán odkazem na objednávku. Konstatoval, že právní úkon musí být činěn svobodně a vážně, určitě a srozumitelně, jinak je skutečně neplatný. Sankce neplatnosti se tudíž váže k náležitostem projevu vůle. Projev vůle je neurčitý, pakliže je nejistý jeho obsah, tedy pokud se jednajícimu nepodařilo obsah vůle jednoznačným způsobem vyjádřit. Od toho je třeba odlišit případy, kdy tato vůle chybí vůbec. Nesrozumitelný je takový projev vůle, kdy se jednajícimu vadným slovním spojením nebo jinak nepodařilo jasně vyjádřit svou vůli. Důležité je, že v těchto případech nelze výkladem nepochybně dovodit, co chtěl účastník vyjádřit. Z hlediska řádné konkretizace pokládá Nejvyšší soud za dostatečné sjednání předmětu kupní smlouvy odkazem na předešlý písemný právní úkon, tedy objednávku, která samotná vůli spolukontrahentů obsahovala. Samotné zjištění o dostatečnosti odkazu je třeba též vykládat v kontextu dalších objednávek, se kterými by určení předmětu, bylo-li by nejasně koncipováno, kolidovat. V posuzovaném sporu ovšem bylo zcela jasné, na jakou objednávku bylo smlouvou odkázáno, vzhledem k faktu, že v době uzavření smlouvy zde jiné objednávky mezi stranami nebylo.

Dovolací soud rozsudek odvolacího soudu zrušil a vrátil věc odvolacímu soudu k dalšímu řešení.

3.3. K výkladu a zjištění či doplnění vůle

V problematice možnosti doplnění vůle jednajícího učinil pro budoucí rozhodnutí zásadní krok usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 7. 10. 1998, sp. zn. 1 Odon 110/97, uveřejněného v Soudní judikatuře 3/1999, str. 106.

Spor se týkal smlouvy o převodu obchodního podílu, v níž stála jednoznačná identifikace stran i předmětu. Smlouva též obsahovala zákonem požadovaný souhlas nabyvatele s přistoupením ke společenské smlouvě. Problém ale nastal s tím, že ve smlouvě nebylo

uvedeno, zda se jedná o převod úplatný nebo bezúplatný, dokonce ani způsob, kterým by šlo cenu podílu určit. Nejvyšší soud v souladu s ustanovením § 37 odst. 1 starého občanského zákoníku vyvozuje, že aby byl právní úkon učiněn určitě, musí z něj být patrné, zda úmyslem účastníků bylo uzavřít smlouvu úplatnou, či nikoliv. Pokud nelze takovou vůli zjistit, není taková smlouva dostatečně určitá a v důsledku je absolutně neplatná.

3.4. Další judikáty

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 9. 7. 2003 sp. zn. 29 Odo 108/2003 uvedl, že závěru soudu o neurčitosti právního úkonu musí předcházet výklad. Rozhodně se nelze spoojit s pouhým konstatováním soudu, že neurčitost nelze osvětlit ani výkladem podle interpretačních pravidel, pokud tato pravidla skutečně v odůvodnění rozhodnutí neužil a neanalyzoval.

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 25. 9. 2007 sp. zn. 29 Odo 1335/2005 konstatoval, že výklad projevu vůle tak ani v prostředí obchodních závazkových vztahů nemůže směřovat k výsledku, který by se zcela přičil jazykovému vyjádření tohoto projevu.

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 23. 10. 2002 sp. zn. 29 Odo 51/2002 říká, že nelze jen z pojmu „sdružení“ uvedeného v textu smlouvy usuzovat, že danou smlouvu podepsala osoba nikoliv za sebe, ale za toto sdružení. Vždy je třeba zjišťoval skutečnou vůli jednajících osob výkladem dle občanského a obchodního zákoníku, stejně jako výsledkem svědků.

4. Závěr

Zde bych rád shrnul poznatky z této práce. Institut výkladu právních jednání je velmi významný a dotýká se každodenních činností každého člověka. Ve světle zásadní změny obecného soukromého práva je třeba též řešit její dopady do všech sfér práva. Vzhledem k faktu, že nový občanský zákoník přebírá ustanovení někdejšího obchodního zákoníku, lze očekávat kontinuitu těch judikátů, jež se k dotčeným ustanovením vztahují. Především pak lze jistě očekávat návaznost budoucího rozhodování na výše uvedená výkladová pravidla a metody zmíněná v bodě 3.1.

Na druhou stranu představuje nový občanský zákoník zřetelný odklon od pojetí výkladu ve starém občanském zákoníku, a to především ohledně teorie projevu nahrazené příklonem k teorii vůle, či chcete-li teorii úmyslu. To bude v budoucí praxi občanskoprávních sporů nutně znamenat diskontinuitu s předešlým kurzem, kdy nově stojí na prvním místě nikoliv pouze vůle jednajícího, ale - za předpokladu, že byl druhé straně znám - úmysl. V tomto ohledu lze jistě očekávat v následujících letech zajímavou a bohatou judikaturu definující nový zákonný pojem úmyslu a postup jeho zjištění.

5. Prameny

Odborná literatura:

DVOŘÁK, J., ŠVESTKA, J., ZUKLÍNOVÁ, M. a kol. Občanské právo hmotné. Svazek 1. Díl první: Obecná část. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013, 432s. IBSN 978-80-7478-326-5.

GERLOCH, A. Teorie práva, 6. Vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. 310 s. IBSN 978-80-7380-454-1.

KNAPPOVÁ, ŠVESTKA, DVOŘÁK a kol. Občanské právo hmotné. Svazek 1. 4. Vydání. Praha: ASPI, 2005. 523 s. IBSN 80-7357-127-7.

PELIKÁNOVÁ, I. Obchodní právo. I. díl. Praha: ASPI, a.s., 2005, 460 s. IBSN 80-7357-062-9.

PELIKÁNOVÁ, I. Obchodní právo. Obligační právo – komparativní rozbor. 4. díl. Praha: ASPI, a.s., 2009, 369 s. IBSN 978-80-7357-428-4.

POKORNÁ, J.; KOVAŘÍK, Z.; ČÁP, Z. a kol. Obchodní zákoník. Komentář. II. díl. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2009, s. 881. IBSN 978-80-7357-491-8.

ŠTENGLOVÁ, I. Přehled judikatury ve věcech obchodních závazkových vztahů. 2. vyd. (aktualiz. a rozš.). Praha: ASPI Publishing, 2005, 268 s. IBSN 80-7357-108-0.

Normativní právní akty:

Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník (nebo též „starý občanský zákoník“ či „SOZ“)

Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník (nebo též „obchodní zákoník“ či „OBZ“)

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník („občanský zákoník“ či „OZ“)

Judikatura:

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 26. 11. 1998, sp. zn. 25 Cdo 1650/95, uveřejněný v časopise Právní rozhledy, ročník 1999, číslo 7, strana 386

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 6. 5. 2003, sp. zn. 29 Odo 166/2001.

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 7.10.1998, sp. zn. 1 Odon 110/97.

Internetové zdroje:

FELIX, Roman; VOJTEK, André. 74841. Návrh nového občanského zákoníku v kontextu 21.

Století [online]. EPRAVO.CZ, 2011 [cit. 12. 4. 2014]. Dostupné z:

<http://www.epravo.cz/top/clanky/navrh-noveho-obcanskeho-zakoniku-v-kontextu-21-stoleti-74841.html>

Ministerstvo spravedlnosti ČR, Změna chápání pojmu věc [online]. Nový občanský zákoník

[cit. 12. 4. 2014]. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/vecna-prava/konkretni-zmeny/zmena-chapani-pojmu-veci/>